

Rådet for psykisk helse

Postadresse: Postboks 817 Sentrum, 0104 Oslo

Besøksadresse: Grensen 13, 0159 Oslo

Tlf 23 10 38 80

post@psykiskhelse.no

Bank: 1609.08.79875

www.psykiskhelse.no

Org.nr. 971524499

06.11.18

Helsepolitisk innspill i anledning kommunevalg 2019

I anledning kommunevalg 2019 ønsker vi i Rådet for psykisk helse å komme med noen innspill og aspekter vi anser som helt sentrale for å styrke psykisk helsevern.

Skolehelsetjeneste

Det er et sterkt behov for bedre tilgang til helsesøstre og kommunale *tverrfaglige sammensatte* team. I en fersk undersøkelse Ipsos MMI har gjennomført for Barneombudet, oppgir kun 40 % av barn og ungdom i alderen 8-19 år at de har en helsesøster på skolen som de kan stikke innom hvis de trenger det. Vi ønsker en mer målrettet satsning på en tverrfaglig skolehelsetjeneste, ved å øremerke midler til dette formålet for å sikre en trygg og forutsigbar skolehelsetjeneste.

Samhandling

Godt koordinerte tjenester og god samhandling er et helt sentralt virkemiddel for kvalitativt god og helhetlig behandling. Vi trenger et styrket samarbeid mellom barnevern, kommunalhelsetjenesten, skolehelsetjenesten og barne- og ungdomspsykiatrien. Vi mener at å inkludere politiske mål for samarbeidet med spesialisthelsetjenesten både vil vise at kommunen har en klar forventning til spesialisthelsetjenesten, og at den er villig til å bidra til samarbeidet. Spesielt er samhandlingen mellom barnevernet, BUP og skolen sentralt i denne sammenheng. BUP Vinderen for eksempel, samarbeider tett med skolen gjennom prosjektet SKOP som har vist gode resultater – og som gjør at skolen har en bedre tilgang på psykologtjenester og klarer å fange opp flere som sliter tidlig i forløpet. Dette er et godt eksempel på god samhandling mellom BUP og skolen, noe vi ønsker mer av.

Et annet godt eksempel på samhandling er IPS (individuell jobbstøtte) som er en forpliktende samarbeidsmodell mellom NAV, spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten. Folkehelseinstituttet har laget en samlet oversikt (se lenke nederst i dokumentet) som viser at IPS trolig gir dobbelt så stor sannsynlighet for å komme i vanlig arbeid, sammenliknet med andre tiltak (NAPHA, IPS). Vi håper programmet deres også adresserer dette, for eksempel ved å inkludere en formulering som dette:

- Styrke samhandlingen mellom DPS, kommunehelsetjenesten og NAV blant annet ved å satse på IPS.

Et annet område der brukerne ofte erfarer svikt i behandlingsopplegget er overgangsfasen mellom nivåene i hjelpeapparatet, spesielt fra spesialist til kommunalt nivå. Spesialisthelsetjenesten, kommunene, fastlegene, private institusjoner og privatpraktiserende spesialister innen psykisk helse er instanser som skal gi koordinerte tjenester uten avbrudd. Det er avgjørende at disse fungerer som en helhet. Ikke bare erfarer brukerne svikt i overgangsfasen, men denne fasen er en av de mest sårbare fasene i behandlingsopplegget for brukeren. Annenhver dag dør en person som har vært i kontakt med spesialisthelsetjenesten. Vi må sikre overgangene og være mer aktivt oppsøkende, et ansvar som også ligger på kommunal helsetjeneste. Nettopp derfor er samhandling og helhetlig hjelp så essensielt, noe vi håper blir tydeliggjort i deres program for kommunevalget 2019. For eksempel ved en tydelig satsning på ACT/FACT team som gir fleksible og brukernære tjenester.

Pakkeforløp er et tiltak som adresserer samhandling, kvalitet og overganger - med tydelige tidsrammer for behandlingsløpet. Et steg som i våre øyne kan gjennomføres på en slik måte at det utjevner de bekymringsfulle geografiske forskjellene i tjenestetilbudet til den delen av befolkningen som trenger spesialisert helsehjelp, samtidig som det må ha i seg en grunnleggende verdi som brukermidvirkning. Vi oppfordrer dere til å inkludere dette i programmet ved å referere til en intensjon om å jobbe videre for å sikre en god implementeringen av pakkeforløpene på brukernes premisser, slik at det blir det kvalitetsløftet det er forespeilet å bli. Vi foreslår derfor en formulering i programmet:

- Styrke samhandling mellom spesialisthelsetjenesten og kommunalhelsetjenesten, og sørge for en god implementering av pakkeforløpene på kommunalt nivå.

Videre er samarbeid med pårørende er helt sentralt i hele behandlingsprosessen. Med en nedskalering av døgnplasser og økt satsning på kommunale og hjemmebaserte tjenester øker ansvaret for de pårørende. Det gjør også forventningene vi som samfunn har til de pårørende, til hva de skal kunne og hva de skal klare. Pårørende er spesialister på sin pårønderolle, sin kjærlighet til sine nærmeste og sitt ønske om å gi omsorg og å ville dem vel. Men, det kreves et høyt nivå av spesialistkompetanse i pårønderollen når man for eksempel er pårørende til et menneske med en alvorlig psykisk lidelse. Vi må derfor ha tjenester som bidrar til å gi kunnskap og informasjon slik at pårørende kan utvikle denne kompetansen, noe som også etterspørres av pårørende selv. I pårørendeundersøkelsen for 2017 kommer det frem at pårørende savner kontakt og veiledning fra fagpersonell. Ved spørsmål om hvordan de ønsker hjelp oppgir hele 74% at de ønsker å «møte fagpersoner som kan gi råd og veiledning».¹

Pårørende har som regel både et ønske og en ambisjon om å være til mest mulig hjelp og støtte for sine nærmeste. Tjenesteapparatet må i større grad inkludere pårørende – også for at pårørende kan stå i pårønderollen uten å selv bli syke. Helsedirektoratet sin «Veileder for pårørende i helse og omsorgstjenesten» legger et godt kunnskapsgrunnlag for pårørendeinvolvering. Vi håper dere ønsker å satse på bedre inkludering av pårørende i deres valgprogram.

Lenker med mer informasjon om Individuell jobbstøtte:

<https://www.napha.no/content/20131/Individuell-jobbstotte-IPS>

<https://www.napha.no/content/20795/Arbeid-viktig-del-av-behandlingen-ved-DPS>

<https://fhi.no/publ/2017/supported-employment-for-arbeidssokere-med-bistandsbehov-en-systematisk-ove/#resultat>

Vennlig hilsen
Rådet for psykisk helse

Tove Gundersen
Generalsekretær

¹ <https://parorendealliansen.no/wp-content/uploads/2018/05/Raskefakta-PU-2017-hovedfunn.pdf>